

ÂŞIK VEYSEL'DEN HATIRALAR

Dr. Doğan KAYA*

Hatıralar, bir devre ışık tutar, o devrin olaylarına ve toplumun muhtelif dinamiklerini yansıtır. Bilhassa sanatçıların, devlet ve bilim adamlarının daha iyi tanınmasında, bir bakıma önemli vesika niteliğinde anlatımlardır. Onun için yapılacak araştırmalarda, işin bu boyutunu ihmal etmemek gerekir. Veysel'le ilgili hatıraların da aynı fonksiyonu icra edeceği kanaatindeyiz. Biz de Veysel konusunda çalışacak olanlara faydalı olmak ümidiyle birkaç hatırayı zikretmek istiyoruz.

Veysel'in hayatının çeşitli safhalarında başından geçen hadiselerle, yaşayışıyla ve düşünceleriyle ilgili olarak pek çok hatıra anlatılmaktadır. İnsanlar, bu hatıraları okurken bir yandan Veysel'i, bir yandan da onunla yüz yüze gelen farklı karakterde ve farklı kültürdeki insanları daha iyi tanıma imkânı bulacak, hatta bunlardan çeşitli dersler çıkarabileceklerdir. Biz aşağıda, önemli gördüğümüz hatıralardan bir kısmını aynen iktibas ederek naklediyoruz:

.....

1. "Bir gün beraberce, bir yemeğe davetliydik. Ev sahibi masallardaki kadar çekici bir sofraya hazırlamıştı. Davetliler seçkin adamlar, ama sohbetlerinin bir çeşnisi, bir tadı yoktu. Ev sahibi de bundan üzülmüyordu. Veysel orada hazır, saz orada hazır, ses orada hazır... Fakat ne yapsın? Davetlilere, Veysel'e ait nakledilmedik bir şeyimiz kalmadı. Yazık ki bu seçkin misafirler, Veysel'i hatırlamayacak kadar topluluktan uzak, avara, sökük bir halde idiler. Ben de sıkılıyordum. Bir aralık Veysel'e hatıra alma kabilinden sordum:

-Âşık nasılsın?

Meclisin hali onu ne kadar rahatsız etmiş olacak ki, hemen cevap verdi:

-Biz yiyip içiyoruz ama saz acından ölüyor!"¹

* * *

2. "Sanırım 1941 yılıydı. Ankara'da Ahmet Kutsi Tecer Bey'in evindeydim. Cevat Dursunoğlu, Tahsin Banguoğlu, Bedrettin Tuncer ve Muzaffer Sarısözen de vardı. Veysel Ankara'ya geldiği için, böyle bir toplantı yapılacağını duyup ben de gitmiştim. Aslında ben de Türkü söylediğim için, bir usta karşısında kendimi sınamak istiyordum. Bir ara, bu türkü söyleme arzumu belli ettim.

-Pek âlâ Ruhi Su, sen de bir türkü söyle, dediler.

Bir saz eşliği olmadan birkaç türkü söyledim. Sonunda;

-Nasıl buldun Veysel,

diye bir soru atıldı ortaya. Veysel düşündü;

* *Hayat Ağacı*, Sivas, Kış 2005, S. 1, 72-79.

¹ Ahmet Kutsi Tecer, *Âşık Veysel-Deyişler*, Ankara, 1944, s. 18.

-Efendim, dedi. Dağlarda bir çiçek olur, onu alır şehre getirirsin, güzel saksılarda güzel topraklar içinde yetiştirirsin, geliştirirsin. Belki daha güzel bir çiçek olur, ama o eski kokusunu bulamayız, dedi.

Bedrettin Tuncer;

-Buyur bakalım, Ruhi Su, dedi.

Ben bu davranışa biraz alındım, hatta gereken dersi de aldım.”²

3. “Yıl 1960, Kasım ayının son günleri. Adana Kız Lisesinde Müzik Öğretmeni ve Müdür Yardımcısıyım. Sabahleyin bir köylü -Âşığın yardımcısıymış.- geldi, bana bir zarf uzattı. Üzerinde adım yazılıydı. Gönderen Ahmet Kutsi Tecer’di. Hemen zarfı heyecan içinde açtım, içinde: ‘Sevgili Özcan, Âşık Veysel’imizi sana gönderiyorum. Onu kollayalım; Adana okullarında konser vermesinde ilginizi beklerim, gözlerimden öperim.’ diyordu.

Bu mektubu alır almaz, doğruca okul müdürüne koştum. Çünkü folklorculuk ilişkileriyle büyük dostluk kurduğum A. Kutsi Tecer’le on yedi yıl önce bana bağlama hocalığı yapan, babam kadar sevdiğim Âşık Veysel’in dileklerini hiç olmazsa okulumda yerine getirmem gerekiyordu. Müdürümden izin aldım. Hemen Veysel Baba’yı bulup Millî Eğitim Müdürüne götürdüm. Bütün okullarda konser vermesi uygun görüldü. Müdür ‘Üstat’ diyerek onunla sohbete daldı. Bir ara beni övüyordu. Özcan isminden çağrışım yapan âşık;

-Bu Özcan ismi bana Silifkeli bir öğrencimi hatırlattı. Şimdi o taraflarda ilkokul öğretmeni olsa gerek, dedi.

Ben o zamana kadar kendimi ona hatırlatmadım, sabırla sonucu bekliyordum.

Müdür Bey, hemen bana döndü:

-Özcan, sen Silifkeli değil misin?

‘Evet’ demeye kalmadı, zaten sesimi az-boz hatırlayan Baba, boynuma sarıldı.

-Vay Özcan’ım vay!

diye bir hoş oldu. O anda benim de ne kadar içlendiğimi bilemezsiniz. Öyleki on yedi yıl öncesinin o sıcak anları yüreklerimizde çarptı yeniden.”³

4. “Veysel yaz aylarında günlerinin çoğunu bahçesinde geçirirdi. Bahçeye evinden eşekle gelir giderdi. Yanı sıra başka birini almazdı. Birgün çocuğun biri, “Bakalım görüyor mu görmüyor mu?” diye eşeğin önüne yatar. Veysel, çocuğa yaklaşınca;

-Türkan, oradan kalk, der.

Çocuk şaşırır. ‘Bu adam ya kör değil ya da biri söyledi.’ diye düşünür. Dolanır başka yerden yine önüne geçer. Veysel yine çocuğa yolundan çekilip gitmesini söyler. Çocuk, kendi kendine;

-Bu adam kör olmasına kör değil, ama ona kör diyenler kör olsa gerek, diyerek çekip gider.”⁴

² Ruhi Su, *Âşık Veysel, Yelken*, S. 194, 4. 1973, s. 14.

³ Özcan Seyhan, “Hocam Âşık Veysel”, *Türk Folklor Araştırmaları*, XV (296), 3. 1974, s. 6918-6919.

* * *

5. "Veysel, birgün terziye gömlek diktirmek için gelir. Gömleği diktirdikten sonra, yakasına doğru elini sürer. Sağlam gözü ile bir adamın göremeyeceği bir dikiş eğriliğini eliyle fark edip terziye neden eğri diktiğini sorar. Terzi bakar, öyle bir durum göremez. İyice dikkat ettikten sonra farkına varır. Sonra yanındakilere:

-Bu adama kör demek için en azından dört sağlam gözün olması gerekir, der."⁵

* * *

6. "Veysel, kış günü Şarkışla'dan köye yolunu şaşırmadan gelirdi. Hem de yaya olarak. Bir kış günü, yine bir grupla Şarkışla'dan yola koyulurlar. Tipili bir havada yol alırlar, köye doğru. Kızılırmak'ı geçip biraz ilerleyince Veysel;

-Arkadaşlar! Biz yolu şaşırдық, yanlış yola gidiyoruz, der.

Diğerleri aldırış etmezler. Yola devam edilir. Sonunda başka bir köye gelirler. Veysel;

-Ben size demedim mi der.

Veysel, yolu tanımlar. Böylece köyelerine varırlar."⁶

* * *

7. "Veysel, gençlik yıllarında bostan beklerdi. Sebzeleri kendi eker yetiştirirdi. Boş zamanlarında da çarık çitirdi. Hem de öyle bir çarık ki, kim görmüş olsa, onun Veysel tarafından yapıldığını bilirdi. Onun el sanatı bambaşka idi.

Veysel birgün, bostan beklerken bir arkadaşı, yanında kızı ile gelir bostana. Hal hatırdan sonra, Veysel, konuklarına salatalık sunar. Salatalıkları sunmak için koparıırken de nerede yetişkinleri varsa incitmeden onları toplar Veysel. Bu ara arkadaşının kızı, Veysel'in gözünün körlüğünü fırsat bilip bostana dalar, salatalık toplamaya başlar. Bir-iki salatalık koparır kız. Veysel dayanamaz;

-Kız Gürcü! Yeter kopardıkların. Tevekleri ezersin, diye söyler.

Kız, bunun üzerine utanır ve kaçır. Bir daha yaklaşmaz salatalıkların yanına."⁷

* * *

8. "Veysel, bahçe beklerken, çocuğun biri elmasını çalmak için ağacın başına çıkar. Biraz alıp inmek üzere iken Veysel bağırır;

-Mehmet Ali! Yeter gayrı, in, biraz da bize bırak.

Bundan sonra kimse hırsızlık için onun bahçesine girmez."⁸

⁴ Muhsin Köktürk, "Âşık Veysel'den Anılar", *Türk Folklor Araştırmaları*, XVI (323), 6. 1976, s. 7681.

⁵ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7681.

⁶ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7681.

⁷ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7681-7682.

⁸ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7682.

9. “Yıl 1969. Sivas güzellerinden bir kız Veysel’i köyünde ziyarete gelir. Veysel, tüm topluluk içinde kulağına bir şey söylemek bahanesi ile kıza yaklaşmasını söyler. Güzel kız yanaşır. Fırsatını bulan Veysel, kıza öper. Oradakiler kahkahalarla gülerler. Veysel, neden güldüklerini sorunca, kıza öptüğünü söylerler. Bunu üzerine Veysel;

-Ben öyle bir şey yaptıysam gözüm kör olsun, der.⁹

* * *

10. “Veysel’in yanına gelip gidenlerin haddi hesabı yoktu. Güzel Sanatlar Akademisi öğrencileri gelmişler, Veysel’le konuşuyorlardı. Güzel sanatlar dalında Veysel’in görüşlerini alıyorlardı. Akşam yemeğine dek süren bu konuşma sırasında bir ara Veysel, dışarı çıkar. Öğrenciler merak ederler; ‘Acaba şaşırmadan gidip nasıl gelecek.’ diye. Biraz sonra Veysel gelir, yerine oturur. Öğrencinin biri dayanamamaya sorar;

-Veysel Amca! Karanlıkta nasıl dışarı çıkıp şaşırmadan geri geldiniz.

Veysel, karşılık verir.

-Benim karanlık günüm yok, her günüm aydınlık içinde. O karanlıklar sizin gibi görmeyenler için. Benim gibi görenlere böyle soru sorulur mu?¹⁰

* * *

11. “İstanbul’dan Şemsi Yastıman’dan bir mektup alırlar. Yastıman der ki:

-Buba! Biliyorsun ki Ramazan orucu tutuyoruz. Yani senin anlayacağın, Allah’ı kandırıyoruz.’

Oğlu Bahri bu mektubu okuyunca, Veysel eline kâğıt kalem almasını söyler ve şu karşılığı yazdırır:

-Şemsi oğlum! Sen oruç tutuyormuşsun. Çok iyi... Ama böylesine oruç tutacağına iki yetimin elinden tutsan daha iyi edersin. ‘Allah’ı kandırıyorum’ diyorsun. Eğer benden öğüt istersen, sen Allah’ı değil kendini kandırıyorsun.¹¹

* * *

12. “İstanbul’a son gelmesindeydi. Bu kez gerçekten hasta idi. Oğlu Ahmet Şatıroğlu ile doktora gidiyorlardı. Ben de fırsat buldukça onlarla birlikte geziyor, çalıştığım gazeteye haber yapıyordum.

Gazeteye bir kız kolejinin iki öğrencisi geldi. Öğretmenlerinin kartını verdiler. Kendi aralarında topladıkları para ile koca ozana bir hediye almışlardı. Onu vermek için aracılığımı istiyorlardı

Öğrencilere Âşık Veysel’i tanıyıp tanımadıklarını sordum. Sadece işitmişlerdi. Halk müziğini pek sevmiyorlar, ozanı o zamanın modası olan aranjman (düzenleme) yapılmış türkülerinden tanıyorlardı. Aranjmanları pek sevdiklerini söylüyorlardı.

⁹ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7682.

¹⁰ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7682.

¹¹ Ahmet Özdemir, “Koca Veysel ve Birkaç Anı”, *Ana*, II (13), 5. 1977, s. 11.

Aldım onları, Âşık Veysel'in devamlı kaldığı Sirkeci'nin bir ara sokağında bulunan Afyon Eskişehir Oteline götürdüm. Kızların şaşkınlıkları daha da arttı. Türküleri aranjman olmuş ve dillerden düşmeyen her hafta liste başı olan Âşık Veysel denen şair, eski-püskü giysiler içinde bir fakir adamdı.

Öğrenciler, aldıkları altını Âşık Veysel'in sazına taktılar. Çok duygulanmıştı. Güzel Sanatlar Akademisindeki davetten henüz dönmüştü. Orada da kendisini çiçeklere boğmuşlar, bir gümüş tepsi hediye etmişlerdi.

Öğrencilere ve öğretmenlerine teşekkür etti.

-Buraya kadar gelmişsiniz. Ben de size iki türkü söyleyeyim. O yadigâr kalsın, dedi.

Öğrenciler, rahatsız olmamasını söylediler. Aslında bir halk sazının nağmesini dinleme arzusu da duymuyorlardı. Fakat Veysel, itirazları dinlemedi. Sazı eline aldı.

İlk önce «*Sen bir ceylan olsan ben de bir avcı*» türküsünü söylemeye başladı. Hayal kırıklığına uğrayan bu iki öğrencinin de gözleri dolmuştu. Biraz sonra hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladılar.

Odada bulunan birkaç kişi de ağladık."¹²

* * *

13. Karısı Gülizar anlatıyor:

"Ölümüne yakın günleriydi. Beni yatağının başına çağırdı;

-Yalıncağı kız, dedi, yağırnıma elini çal.

Ben, ocaklı olduğum için köydeki hastalara elimi sürer, ağrıyan yerlerindeki ağrıları sağılırdım. Veysel, akciğer kanseri olduğu için çok ağrı çekiyordu. Ben de;

-Âşık! Ben otuz iki milleti dertten kurtardım, ama artık bir fayda olamaz, dedim.

Bunun üzerine;

-Yeni iman ettim, dedi.

İlk defa hastalığını kabullendi. Ölümünün yakın olduğunu anladı. Sonra başucunda duran saza sertçe vurdu, "dınnn" etti.

-Ulan, demek zamanı geldi! Beni saza katan da olacak, söze katan da olacak. Beni sen büyüttün, Atatürk gibi yetmiş iki millete adımı senin sayende duyurdum, diye konuştu.

Sonra;

-Bir gün ağlarsın, bir gün gülersin, ne zaman geleceksin, dedi.

-Âşık! Gelmek de gitmek de benim elimde değil. Allah ne zaman çağırırsa o zaman gelirim, dedim."¹³

(*yağırnı*: sırt, *sağıltmak*: iyileştirmek, düzeltmek)

¹² Ahmet Özdemir, a. g. m., s. 12.

¹³ Kutlu Özen, *Âşık Beni Çağırıyor, Türk Folkloru*, III (34), 5.1982, s. 15-16.

* * *

14. "Köyünde arazisine çeşitli meyve fidanları diken Veysel'i köylüleri ciddiye almaz;

-Bu kör adam eski köye yeni adet getirmek istiyor. Hiç buralarda meyve ağacı yetişir mi, diye ileri geri konuşurlar.

Ama aradan geçen yıllar Veysel'i haklı çıkarınca da;

-Kör olan Veysel değilmiş, bizlermişiz demekten kendilerini alamazlar."¹⁴

* * *

15. "Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel 1963'te, Veysel'i huzuruna kabul eder. Kırk beş dakika cumhurbaşkanıyla sohbet eder. Ayrılacağı vakit Cemal Gürsel, ona şöyle iltifatta bulunur:

-Herkes sizin gibi görse, memlekette kötülük kalmaz."¹⁵

* * *

16. "1955 yılının kış mevsimiydi. Şubat tatili dolayısıyla Ankara'dan Sivas'a dönmüştüm. Arkadaşlarım:

-Âşık Veysel burada, dediler. Ali Baba Mahallesinde İğneci Ali'nin evinde kalıyormuş. Kendisini arasan iyi olur. Hangi faytona binsen, seni İğneci Ali'nin kapısına götürür...

Şimdi Ankara barosu avukatlarından Vedat Karadeli'yle bir faytona atlayıp aradığımız kapıya ulaştık. İçeri girdiğimizde Veysel'i zengin bir yer sofrasının başında bulduk. Bağdaş kurup oturmuştu. Fötr şapkası, her zamanki gibi başındaydı. Büyük bakır sininin etrafında, birkaç kişi daha vardı. İğneci Ali, bizi de ısrarla sofraya oturttu. Orada yemekte bulunanlardan biri, Veysel'i uyarmak istedi:

-Aman Âşık dikkat et; dedi. Bu gelenler bizden değil, ikisi de Sünnî. Ona göre konuş haaa!

-O anda oda, sanki sağır bir sessizlikle doldu. Kaşıklar elimizde kaldı. Âşık Veysel'in yüzüne baktım. Çiçek bozuğu yüzü, kararmaya başladı. Elindeki kaşığı, büyük bakır siniye atar gibi bıraktı. Başı bir süre göğsüne düştü. Elleri, çaresizlik içinde birkaç defa döndü durdu, sonra kızgın, kırgın bir sesle öfkesini boşalttı:

-Yahu, ne demek bunlar, 'Bizden değil.' sözü? Yahu, ne demek Alevilik, ne demek Sünnilik? Hâlâ mı siz-biz kavgasındayız? Bu gelenler Türk mü? Türk! Müslüman mı? Müslüman! İnsan mı? İnsan! Daha var mı "Bizden değil, sizden değil." ayrımı? Allah aşkına bırakın bu kafayı! Ben hoşlanmıyorum bu ikilikten! Şuraya, ağzımın tadıyla birkaç lokma yemeye geldim; senlik-benlik kavgasına değil! Adam olun, adam! Herkesle iyi geçinin!"¹⁶

* * *

¹⁴ Yavuz Bülent Bakiler, *Âşık Veysel*, Ankara, 1989, s. 19.

¹⁵ Yavuz Bülent Bakiler, a. g. e., s. 20.

¹⁶ Yavuz Bülent Bakiler, a. g. e., s. 26-27.

17. "1960 yılı, bir ilkbahar kuşluğunda oğlu Bahri, bizim eve gelerek duvarda asılı bulunan Bayar-Menderes resimlerini yırtmıştı. Bense dışarıda ağlayarak arkasından bağıryordum ki, birden Veysel Emmi görüldü.

-Neden ağlıyorsun?

deyince, durumu anlattım. Oğlunu yanına çağırıp bir iyice haşlamıştı. O dönemde particilik yüzünden kimse kimseye selâm bile vermezken, Veysel Emmi, çok hoşgörülüydü. Bunların gelip geçici olduğunu, parti yüzünden insanların birbirlerini kırmasının bir yararı olmayacağını her toplumda söylüyordu."¹⁷

* * *

18. Ali Şahin Canozan anlatıyor:

"1963 yılının bir kış ayı idi. Ulaş Ortaokulunun son sınıfında okuyordum. Âşık Veysel Ulaş'a gelmişti. Ulaş-Sivas caddesinin sol tarafında "Pişik Tartan" denilen kişinin bir kahvesi vardı. Veysel, burada konser verecekti. Giriş öğrenci fiyatı 25 kuruş idi. Parayı verdim, içeriye girdim. O kadar kalabalığın içinde en önde kendime yer bulabildim. Veysel, siyah bezden yapılmış kılıfından sazını çıkardı. Hazin hazin;

*Yıldız akşamdan doğarsın
Dağlara boyun eğersin
Benim gibi yar seversin
Doğmayaydım mavi yıldız*

Bunu dinleyince, kendimi tutamayıp 'Yaşaaa!' diye bağırdım. Yanımdaki adam, beni azarladı. Veysel, adamın sözlerini duydu. Bizden tarafa dönerek;

-Dokunma, çocuğun kalbini kırma, dedi.

Bana kim olduğumu sordu. Ben de Deliktaşlı olduğumu ve Ulaş'ta okuduğumu söyledim. Ona, Ruhsatı'yi tanıyıp tanımadığını sordum.

-Tanımam mı canım? O, meşhur bir âşıktır, ne çare ki kıymeti bilinmiyor. Onu iyi tanıtın, dedi."¹⁸

* * *

19. Şükrü Günbulut anlatıyor:

"(Veysel'e) Sivas'taki Şairler Bayramı'ndan söz açtım.

-Yetenekli şairler var mıydı, dedim.

-Bir tanesi iyi dedi. Baharözlü Feryadî. Gerçi sazı ve avazı yok ama... Onun da bazı acayip halleri var. Gelenek mi desek, hayal mi desek! Kızıldeniz'in ortasında bir adada bir sevgilisi varmış. Bana birisi anlattı. Geçen sene bu kızın babası, Deliktaş'a kadar gelmiş de sonra yolunu şaşırıp geri dönmüş. Deliktaş'a kadar gelen adam, ondan sonraki yolu gelemez mi?"¹⁹

¹⁷ Gülağ Öz, a. g. e., s, 14.

¹⁸ Bu hatırayı dostum Ali Şahin Canozan anlatmıştır.

¹⁹ Şükrü Günbulut, "Âşık Veysel'le Görüşme", *Dost Dost*, S, 16, Ocak-Şubat 2001, s. 25.

* * *

20. "Mustafa Ekmekçi'yle Âşık Veysel, Ankara'da birlikte içiyorlar. Mustafa Ekmekçi, rakıyı Âşık'ın nasıl içtiğini bilmediği için sorar:

-Rakına su koyayım mı Veysel Baba?

-Hayır, harama hile katmam ben, diye Veysel cevap verir."²⁰

* * *

21. Kaya Özlük (Keskinli Haydarî) anlatıyor:

13 Mart 1963 Cuma akşamı Ankara'da Tuzluca'yır'da Abdal Musa Ceminde zakirlik yaparken, Veysel bizim üzerimize misafir geldi. Kendisini ilk defa görüyordum. Siyah gözlük takmıştı. Başında fötr şapkasıyla bir yere oturdu. Muhabbet esnasında dede bana;

-Hadi bakalım genç âşık, gelenleri hoşlayın, dedi.

Ben de köyden gelme biri olarak güzellemelerle karşılayacağım yerde, gençliğin de verdiği şımarıklıkla taşlamayla muhabbete başladım. Muhabbet bitimi Murtaza Dede, Veysel Baba'ya, beni kastederek;

-Aşığı nasıl buldunuz?

diye sormuş. O da:

*Kuzu kurban olmaz yaşlanmayınca,
Âşık âşık olmaz taşlanmayınca.*

demiş. Sonra beni yanına çağırıp eli ile yüzümü ve kaşımı iyice inceledikten sonra bana *Haydarî* mahlasını verdi.²¹

22. "Sivralan köyünde bağında oturmuş üzüm yiyen Âşık Veysel'i bağın yanından geçen eski karısı görür. Veysel'i terk ederek başka birisiyle kaçan eski karısı geçmiş günlerin yüzü suyu hürmetine seslenir.

-Veysel, ne yiyon?

-Görmüyon mu üzüm yiyom.

-Bana da versene...

-Niye verecekmışim, evde duraydın da yiyeydin."²²

* * *

23. Âşık Veysel, kendisine;

-Ne yapıyorsun âşık, diye soranlara:

-Kimseye bir şey yaptığım yok, karşılığını verirdi.²³

* * *

²⁰ Cengiz Güleç, "Âşık Veysel'in Yaşamı, Sanatı ve Felsefesi", *Dost Dost*, S. 18, Mayıs-Haziran 2001, s. 7.

²¹ Oya Gürlek, *Kırıkkale Halk Şairleri*, Sivas, 2001, s. 220 (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

²² Miyase İlknur, a. g. e., s. 93.

²³ Ahmet Özdemir, a. g. m., s. 12.

24. Veysel'in sigarasını yakan kişi Veysel'e sormuş:

-Baba, sigaran yandı mı?

-Burnumdan duman çıkıyorsa yanmıştır, diye cevap verir.

* * *

25. Veysel, uçakla seyahat ettiği sıra uçak hava boşluğundan geçerken kütür kütür sesler çıkar. O zaman Veysel esprisini yapar:

-Şoför, herhalde bizi taşlı yoldan götürüyor.

* * *

26. "Âşık Veysel'e sormuşlar:

-Usta sazın iyisi nasıl olur?

-Nasıl mı? İyi saz dediğin sapı gürgen, teknesi duttan, döşü çamdan olur...

-Ya iyi sazın iyi sözü nasıl olur?

Cevabı kısaydı koca Veysel'in:

-Eee!.. Sazı eline, tezeneyi diline yakıştıran bilir."²⁴

* * *

27. "... Veysel sazıyla ve sözüyle *Karanlık Dünya* filminin aydınlığı oldu. Filmi beğenenler yanında beğenmeyenler de vardı. Karanlık Dünyayı yeteri kadar güzel bulmayan, O'na öfkeyle koştuklarında, şaşırıp kaldılar. Veysel'in şikâyetçi olmadığını, hatta kendilerini teselli ettiğini gördüler. Veysel onları bir misalle susturdu: Bir kız evlenmiş. Kocası çok çirkinmiş. Arkadaşları yeni geline, kocasının çok çirkin olduğunu söylemişler. Yeni gelin cevap vermiş: 'Ne yapalım,' demiş 'Babamın evinde o da yoktu ya!'

-Şimdi Karanlık Dünya filmini beğenmiyorsunuz. Biraz insafli olun. Hiç yoktan kötü değil ya! Hiç olmazsa sesimizi ve sazımızı duymuş olanlar, bu film dolayısıyla yüzümüzü de görürler."²⁵

* * *

28. "Âşık biraz rahatsızdı. Köyden birkaç kişi, Karacalar'a ziyarete gitmiştik. Bir ara ayağa kalktı, yönünü oturduğu sedire döndü, elleriyle de bir yerlerden tutunarak, sıra ile ayağının birini kaldırıp birini indirmeye başladı. Odada bulunanlardan Potinli Mustafa Dayı;

-Kalaycı çırakları gibi, ayağının birini kaldırıp, birini indiriyorsun, kap mı kalaylıyorsun?

diyerek laf atınca, âşık;

- Kap kalaylıyorum, istersen sizinkini de gönder, diye karşılık verince odadakiler başladılar gülmeye."²⁶

* * *

29. Mahmut Erdal anlatıyor.

²⁴ Tahir Kutsi (Makal), a. g. e., s. 79.

²⁵ Niyazi Yılmaz, *Aşık Veysel (Milli kültürümüzdeki Yeri)*, Ankara, 1996.

²⁶ Veysel Kaymak, *Anı-Şiir-Resimlerle Âşık Veyselli Yıllar (Bilinmeyen Yönleriyle Âşık Veysel'in Gerçek Yaşamı)*, Ankara, 1997, s. 97-98.

“Âşık Hüseyin’in oğullarından ve komşularından müsaade isteyip talip Ali, Sünnetçi Selman’ın oğlu Derviş ve ben Sivralan köyüne gitmek için yola koyulduk. Biraz yürüdüktan sonra, yolun sol tarafında bir un değirmeni, güzel bir bahçe... Talip Ali bana ‘İşte burası Âşık Veysel’in’ dedi ve ekledi. ‘Veysel günlerini burada geçirir, bu görmüş olduğun ağaçların dallarını, yapraklarını birer birer yoklar, sever, koklar. Anlayacağın bunlara âşıktır.’ Biz bunları konuşurken köye yaklaştık.

... Ve çok geçmeden başında fötr, ağzında piposu, bir elinde baston, bir eli hanımın kolunda birileri içeri girdi. O sırada oradakiler hep birden ayağa kalkıp ‘Buyur Âşık Baba!’ dediler. Anladım ki gelen Âşık Veysel’di. Elini öptüm ve kendisine karşı mahcup olduğumu söyledim. ‘Bana üzülme.’ dedi. ‘Misafirin küçüğü büyüğü olmaz. Misafire hoş geldin demek bizde adettir.’ dedi, halımı hatırımı sordu. Daha sonra kendisine saz öğreten Çamşılı Ali Dede’nin kimlerinin olduğunu sordu.

Ali Dede, o yıllarda Emlak köylerinde, taliplerin arasında dolaşırken, sık sık Sivralan köyüne uğrar, Âşık Veysel’e saz çalmayı öğretirmiş... Âşık Veysel, halk kültürünü almış, ağır başlı esprili biriydi. Gezip dolaştığı yerlerden bazı anılarını anlatır, hemen peşinden ‘Yalan söylüyorsam, gözüm kör olsun.’ derdi.”²⁷

30. Ali Sultan anlatıyor:

Veysel Baba, Sivas’taydı, PTT karşısındaki otelde kalıyordu. Bana dedi ki, Ali oğlum eşini getir de bir göreyim.

Eve geldim

-Hanım, dedim. Veysel baba seni görmek istiyor.

Eşim Satı’yı, Turhal’ın Çerkes köyü olan Çay köyünden kaçırmıştım. Bana dedi ki:

-Beni nasıl görsün Ali, onun gözleri kör.

-Vallahi bilmem, öyle dedi.

Neyse, hanımı götürdüm. Veysel Baba’nın elini öptü. Veysel baba Satı’ya dedi ki:

-Kızım! Başka adam bulamadın mı, bu Kızılbaş’a kaçtın?

-Birbirimizi sevdik...

Böyle deyince Veysel Baba şunları söyledi.

-Kızım! Hepimizin babası anası Âdem’le Havva. Aslımız bir. Nedir, Kızılbaşlık Sünnilik? İyi etmişsiniz. Allah ağzınızın tadını bozmasın. Kimsenin lafına kulak asmayın. Hep birbirinizi sevin, birliğiniz dirliğiniz daim olsun.*

* * *

31. Ali Sultan anlatıyor:

28-30 Ekim 1967’de yapılan Konya Âşıklar Bayramındaydık. Bu, II. Konya Âşıklar Bayramı idi. Kaldığımız yer otelin üst katındaydı. Veysel Baba’ya;

-Sırtıma bin seni yukarıya çıkarayım, dedim.

²⁷ Mahmut Erdal, *Bir Ozanım Kaleminden*, İstanbul, 1999, s. 42/43.

* Ali Sultan’la ilgili olarak anlattığımız üç hatırayı, bizzat Ali Sultan bana anlatmıştır. D. K.

O kabul etmedi. Israr ettim. Sonunda benim dediğim oldu. Veysel Baba'yı sırtıma aldım, yukarıya çıkarmaya başladım. Ali İzzet Özkan, bizi gördü.

-Ne o Veysel! Ali'nin sırtına binmişsin, dedi.

Veysel Baba, taşı gediğine koydu:

-Ben onun sırtına binmedim, o beni gönlünde taşıyor.

* * *

32. Ali Sultan anlatıyor:

II. Sivas Âşıklar bayramındaydık. Ben, Veysel Baba'nın sazını akort ediyordum ve Veysel Baba yanımızda yoktu. Halk Eğitim Merkezi Müdürü Hazım Zeyrek;

-Ali! Sazın bir telinin akordunu bozuk yap, dedi.

Ben üst tellerden birinin akordunu tam yapmadım. Veysel Baba geldi. Sazı istedi. Sazı getirdim. Yemin olsun, daha sapından tutar tutmaz, mızrap dahi vurmadan,

-Ali, bunun akordu yok dedi, sazı tekrar bana verdi.

* * *

33. Âşık Duran Tamer anlatıyor:

"Babamın yakın dostu olan Âşık Veysel'le altmışlı yıllarda tanıştım. Hiç unutmam; bir kış günü, bizim evde misafir olan Veysel Baba, sabah çayımızı içtikten sonra, beni yanına çağırdı. 'Duran, baban bana şiir yazdığını söyledi. Beğendiğin şiirlerden birini bana hiç çekinmeden oku.' dedi. Bir şiirimi titreye titreye okudum. Eliyle başımı okşadı. 'Çok beğendim.' dedi. 'Belki görmem ama zamanla şiirlerinin Türkiye'de yankı yapacağına inanıyorum.' dedi."

* * *

34. Bahri Ulaş anlatıyor:

"Âşık Veysel Şatıroğlu, bir millî değerdir. Menfi insanlar, millî değerlere musallat olurlar ve bu gibi güzideleri kendi saflarında görmek gayreti içine girerler. Son yıllarda, istismarcılar bu taktiği kullanmaya yönelmişlerdir. Bu bahsi kendisine açtığımda şu cevabı almıştım:

-Ulaş Bey'im, ben (komünizm), (sol) ve (sağ) bilmem. Bunlar benim zihnime basmaz. Sözümle-sazımla Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün dosdoğru yolundan hiç ayrılmadım. Atatürk'ü dinledim, Atatürk'ü söyledim..."²⁸

* * *

35. "Hafif Türk müziği sanatçılarından Fikret Kızılok, Veysel'in ziyaretine gelir. Giderken;

-Veysel baba! Şu sazımı akort et de ver. Ben de sizden esinlenmek istiyorum, der.

Bunun üzerine Veysel;

²⁸ Bahri Ulaş, "Tanıdığım Şairler, Âşık Veysel Şatıroğlu", *Gülpermar*, S. 118, Şubat 1986, s. 13.

-Ben sazımı halka göre akort ediyor ve ilhamımı ondan alıyorum. Siz de hareket ederseniz, sazınız akortlu demektir, diye karşılık verir.”²⁹

* * *

36. Hüseyin Cılga anlatıyor.

1973 yılında ağabeyim Cemal Cılga ile Sivas Devlet Demiryolları Hastanesinde yatmakta olan Âşık Veysel’i ziyaret eder. O sırada ziyaretine gelen birisi de onun halını hatırını sorar. Veysel de şunu söyler:

-Kul için soruyorsan iyiyim, Allah için soruyorsan iyi değilim.

* * *

37. Veysel, Ankara Radyoevinde bir programa katılır. Bu sırada rahmetli Ahmet Sezgin de orada bulunmaktadır. Ahmet Sezgin’in biraz resim yapmaya karşı kabiliyeti vardır. Mola sırasında Saniye Can’dan aldığı bir kâğıda Veysel’in resmini yapar. Bu Veysel’in eline verirler. Derler ki:

-Veysel Baba! Bak bakalım, Ahmet Sezgin senin resmini yapmış; benzetebilmiş mi?

Veysel eline alıp inceler gibi yapar ve arkasından Ahmet Sezgin’i de üzmecek şekilde şunu söyler:

-Sezgin! Güzel yapmışsın da gözlerimi yumuk yapmışsın.

²⁹ Muhsin Köktürk, a. g. m. , s. 7682.